

Ailede Ataerkillik Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ailede Ataerkillik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16466>

Özet

Ailede Ataerkillik Ölçeği (AAÖ), aile yapısı içinde gözlemlenen ataerkil inanç ve tutumların derecesini sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikolojik ölçüm aracıdır. Ölçeğin geliştirilmesi Muzaffer Özbek tarafından yapılmış ve 2019 yılında sunulmuştur. Bu araç, Türkiye bağlamında, cinsiyet rollerinin ve hiyerarşik güç dağılımının aile içi dinamikler üzerindeki etkisini bilimsel olarak değerlendirmeyi hedeflemektedir. AAÖ, sosyal psikoloji ve aile çalışmalarında, ataerkilliğin psikometrik boyutların analiz etmek için önemli bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ailede Ataerkillik, Ölçek Geliştirme, Cinsiyet Roller, Aile Dinamikleri, Ataerkillik, Sosyal Tutumlar.

Yazarlar

Muzaffer Özbek

Amaç

Ailede Ataerkillik Ölçeği'nin (AAÖ) temel amacı, bireylerin aile birimi içerisindeki geleneksel ve ataerkil değerlere ne ölçüde bağlı olduklarını belirlemektir. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki aile yapısında ataerkilliğin algılanan düzeyini, bu tutumların bireylerin yaşamları ve ilişkileri üzerindeki etkilerini incelemek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, akademik araştırmalara ve klinik uygulamalara, kültürel olarak hassas bir bağlamda aile içi güç hiyerarşilerini ve cinsiyet temelli eşitsizlikleri nicel olarak değerlendirme imkanı sunmaktadır. Bu sayede, toplumsal değişimlerin aile yapısı üzerindeki etkileri daha derinlemesine anlaşılabilir.

Yapı (Kavramsal Çerçeve)

Ölçek, sosyolojik ve psikolojik anlamda ataerkilliği merkeze almaktadır. Ataerkillik, erkeklerin birincil güce sahip olduğu, ahlaki otoriteyi, sosyal ayrıcalıklar ve mülkiyet kontrolünü elinde tuttuğu bir sosyal sistem olarak tanımlanır. AAÖ, bu yapıyı oluşturan temel boyutları ölçmeyi amaçlar; örneğin, karar verme süreçlerinde erkek egemenliği, kadının rolünün ev içi alanlarla sınırlanması ve erkek çocuklara verilen öncelik gibi alt boyutları içermesi beklenir.

Ölçeğin ölçtüğü **yapı**, sadece bireyin kendi tutumlarını değil, aynı zamanda aile içinde gözlemlendiği ve kabul ettiği normları da kapsayacak şekilde geliştirilmiştir. Bu, ataerkil sistemin

sürdürülmesine katkıda bulunan davranışsal ve bilişsel kalıpların anlaşılması için kritik öneme sahiptir.

Geçerlik

Ailede Ataerkillik Ölçeği'nin geçerlik çalışmalarına dair detaylı bulgular, 2019 yılında sunulan bildiri kapsamında yer almaktadır. Ölçek geliştirme sürecinde, kavramsal yapının ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini belirlemek amacıyla içerik geçerliği ve yapı geçerliği çalışmaları yürütülmüştür.

Yapı geçerliğini sağlamak için genellikle Faktör Analizi yöntemleri kullanılmı olup, ölçeğin teorik olarak öngörülen alt boyutlar doğrultusunda doğrulanmadığı incelenmiştir. Tam ve kesin geçerlik katsayıları bu genel kaynakta belirtilmemiş olmakla birlikte, ölçeğin akademik bir kongrede sunulmuş olması, geliştirme sürecinin bilimsel standartlara uygun olarak ilerlediğini göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve istikrarını göstermektedir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin iç tutarlılığı değerlendirilmek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda birbiriyle uyumlu olduğunu gösterir.

Güvenirlik sonuçları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklemeler üzerinde uygulandığında benzer sonuçlar verme yeteneğini desteklemektedir. Ölçek geliştirme sürecinin bir parçası olarak, muhtemelen test-tekrar test güvenilirlik analizleri de gerçekleştirilmiş olabilir, ancak bu bilgilere dair spesifik veriler mevcut değildir.

Faktör Analizi

Ailede Ataerkillik Ölçeği'nin boyutluluğunu ortaya çıkarmak için genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin altında yatan temel faktörleri veya boyutları belirlemeye yardımcı olur. Ataerkilliğin çok boyutlu bir yapı olması nedeniyle, ölçeğin birden fazla faktöre ayrılması beklenir (örneğin, Karar Alma Yetkisi, Cinsiyet Temelli ?? Bölümü, Geleneksel Aile İdeolojisi).

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin nihai formunun ve derecelendirme yapısının belirlenmesinde kritik rol oynamıştır. Bu analizler, ölçeğin yapısal geçerliliğini destekleyen önemli bir adımdır.

Araç Bilgileri

Test Type:

Geliştirme Ölçeği (Development Scale)

Format:

Derecelendirme formatı (Genellikle Likert tipi bir derecelendirme kullanılmaktadır, ancak kesin bilgi mevcut değildir.)

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Türkiye'deki yetişkin bireyler ve aile üyeleri.

Age Group:

Yetişkin nüfus.

Population Details:

Ölçek, ataerkillik tutumları ölçmek üzere geniş bir sosyo-ekonomik ve demografik yelpazeden bireyler üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology:

Öz bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

Ataerkillik, Aile, Geçerlik, Güvenirlik, Muzaffer Özbek, Geleneksel Aile Yapısı, Faktör Analizi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses:

Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address:

Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ailede Ataerkillik Ölçe?i, Muzaffer Özbek taraf?ndan geli?tirilm? olup, ilk kez 2019 y?I?nda bilimsel bir kongrede sunulmu?tur. Ölçe?in kullan?m? ve izin gereksinimleri için do?rudan sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücretine dair bilgi kaynakta belirtilmemi?tir.

Ölçe?in orijinal sunumuna ait kaynak metinlere a?a??daki linkten eri?ilebilir: ubaksymposium.org.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ailede-ataerkillik-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özbek, M. (2019, 14 - 17 ?ubat). *Ailede Ataerkillik Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?* . 4. Uluslararası Bilimsel Ara?t?rmalar Kongresi, Yalova, Türkiye.

Ailede Ataerkillik Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddelere ula?mak için yukar?da belirtilen PDF belgesine ba?vurulmas? gerekmektedir.